

Josep Gifreu:

“La gran batalla entre l’espai de comunicació català i l’espanyol és la televisió”

Comunicació21.com

Per Narcís Presas,
a Entrevistes
17 de gen de 2011 a les 6:00

Parlar de l’espai català de comunicació és fer-ho de Josep Gifreu, un dels seus principals teòrics. El catedràtic de comunicació de la Universitat Pompeu Fabra considera que el futur de la llengua i la cultura catalanes, en l’actual context de globalització, passa per enfortir l’espai català de comunicació fins que arribi a ser hegemònic. Per veure com evoluciona aquest escenari cal estar molt atents, diu, al que passi amb l’ús del català a la televisió, que és la clau de volta de tot plegat.

Quin és l'estat de salut actual de l'espai català de comunicació?

Té una salut delicada però de ferro. Hi ha elements d’esperança i d’incertesa en la progressió cap a un espai hegemònic del català en els seus territoris. Però és un moment d’especial interès gràcies al ciberespai, on les fronteres artificioses i repressives amb què s’ha volgut mantenir el català podran esclatar.

L'aparició del diari Ara i l'imminent llançament de l'edició de La Vanguardia en català són bones notícies per a la normalització i el creixement del sistema de comunicació català. Però, hi haurà pastís per a tothom?

Pot haver-n’hi, però dependrà d’una sèrie de factors favorables a l’expansió de la indústria periodística en català i de suports i ajuts a favor d’aquestes iniciatives. És possible que la premsa i alguns diaris de referència en català hagin de ser subvencionats. Hi ha polítiques de subvenció a la premsa en d’altres països europeus, com els països nòrdics, perquè consideren que és un valor insubstituïble com a mitjà de debat i opinió. Per tant, mentre no s’acabi el cicle

de la premsa en paper està justificat que els poders públics ajudin de manera transparent aquestes iniciatives pel bé del país i la democràcia. Una altra cosa és veure com evoluciona el cicle del periodisme en paper, que està subjecte a uns processos que no podem controlar.

Abans parlava de salut de ferro, i un dels sectors on segurament més s'evidencia aquesta bona salut és la ràdio en català, no?

És un exemple clar d'un mitjà que ha anat creixent i normalitzant-se, i està a punt d'esdevenir un mitjà hegemònic a Catalunya tant a nivell de petita ràdio com de grans emissores. És un clar exemple de quan hi ha confluència entre voluntat política i empresarial.

Per què no tira endavant cap televisió privada en català potent?

El cas de la televisió és únic. S'ha d'analitzar com a mitjà únic i hegemònic. El mitjà dels mitjans. El consum va en augment, amb mitjanes de quatre hores diàries. La televisió és un instrument totalment domesticat de relació amb el món, i aquí hi ha la gran batalla. La gran batalla entre l'espai català de comunicació i l'espanyol es troba situat sobretot en el front televisiu. Tenim alguna batalla guanyada i moltes derrotes sofertes. TV3 és una batalla guanyada, ha estat fonamental, i en l'últim any ha demostrat un clar lideratge. Però no podem tancar els ulls al fet que encara avui, trenta anys després de la Transició, un 80% del consum de televisió a Catalunya es fa en castellà amb canals de control espanyol, i això no té perspectives de canviar.

Dit això, la batalla principal de qualsevol estratègia per progressar cap a una normalització del català a l'espai de comunicació ha de centrar-se, doncs, en la televisió. El problema capital és la desocupació dels ocupants. És el gran problema que es troba una empresa privada catalana de televisió que vol competir amb els ocupants. Els ocupants, els grans canals espanyols, són canals competitiu amb molts recursos que envaeixen l'espai amb canals vells i nous, generalistes i temàtics. Aquest és el gran nus pel model de negoci per una televisió privada en català.

L'ús del català tant a xarxes socials i blogs com a pàgines web i mitjans de comunicació nadius digitals és digne d'elogi, no?

Estem força bé en el ciberespai i en la cultura digital pel que fa a l'ús del català. Alguns exemples són VilaWeb, Softcatalà, la Viquipèdia o l'obtenció del domini punt Cat. Ha estat molt important l'activisme digital català. Sóc optimista amb els passos que s'han donat fins ara a

internet. Espero que continuï, però també m'agradaria destacar que no hi ha un cel digital independent de la terra normalitzada. Terra i cel han d'anar molt ben coordinats i per tant cal tenir mercats i lleis que protegeixin el català.

El cinema és segurament l'àmbit en què el català té un accés més complicat. Què n'opina de la llei aprovada la legislatura passada? Què hem de fer per normalitzar-ne l'ús?

Finalment, la cultura catalana ha acceptat el cinema amb una llei i ha volgut protegir un bé cultural tan delicat com aquest. Hi ha dificultats en aconseguir la normalització del català al cinema per la sistemàtica oposició de les majors i la poca disposició dels distribuïdors de donar suport al cinema en català. No només a la presència del català, sinó també a la producció de cinema fet a Catalunya i rodat en català. Aquesta llei és un pas endavant i una certa garantia.

Mirem primer enrere. Quatre anys amb Esquerra al capdavant dels mitjans de comunicació públics. Quina valoració en fa de la seva gestió?

Des del punt de vista de mitjans de comunicació ha estat bastant positiva i ha creat un discurs propi sobre la importància dels mitjans en català. Ha tingut iniciatives de gran mèrit, com donar suport al Baròmetre, que és una eina magnífica de definició d'un mercat específic, i ha donat també un cert suport a una sortida digna d'un diari en crisi com l'Avui i a una gran iniciativa com el diari Ara, difícilment imaginables sense el suport d'una política de suport als mitjans.

I mirem cap endavant. El primer canvi, mitjans a Presidència. Com el valora?

Convergència sempre ha estat còmoda amb les competències de mitjans a Presidència, llevat dels dos o tres primers anys, quan Max Cahner tenia les competències. És un pas enrere en el sentit d'atribuir als mitjans un paper clau en la progressió cap a la normalització de la llengua i cultura catalanes i, en canvi, fer dependre la política de mitjans de Presidència pot comportar una certa politització. Hauria de respondre a objectius de país i no tant a polítiques conjunturals d'un partit o d'un conseller. S'haurà de valorar al cap d'un temps, però, si la política de mitjans segueix amb el compromís d'obtenir un espai català de comunicació més potent, o no.

Quins reptes li demanaria a CiU en aquesta nova legislatura?

El govern durant aquests quatre anys, i la part de l'oposició que té el catalanisme com a eix de referència, haurien de garantir pel sistema comunicatiu català el mateix que volen garantir pel sistema escolar: avançar cap a un únic model hegemònic. Un model que impliqui dues coses: el català com a llengua normalitzada en els mitjans presents a Catalunya i que la decisió editorial sobre aquests mitjans sigui també catalana, i que no depengui de decisions editorials externes

“Passar mitjans a Presidència és un pas enrere”